

УДК.621.37

Приблуда Л. М.

*Національний університет харчових технологій
(НУХТ), м. Київ*

УДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НУХТ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Вступ. Мовленнєва компетенція – це вміння адекватно і доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення [1].

Актуальність теми. Духовне оновлення України, а також процес демократизації суспільства передбачають створення сприятливих умов всебічного розвитку студентської молоді. Важливим завданням сучасного вишу є формування інтелектуальної еліти українського суспільства, де його пріоритетним завданням стає всебічний розвиток студентів, їх творчих здібностей.

Методи та матеріали. У дослідженні використаний описовий метод, а також методи порівняння та зіставлення.

Результати та обговорення. У сучасних умовах гуманізації та демократизації навчально-виховного процесу актуальними залишаються дидактичні заповіді В. Сухомлинського: «Мистецтво й майстерність навчання і виховання полягають у тому, щоб розкривати сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці...» [2, с. 117].

Одним із перших кроків на шляху до його вирішення є забезпечення належного рівня усного й писемного мовлення майбутніх фахівців. Основна мета занять із дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в Національному університеті харчових технологій полягає в підвищенні професійного рівня мовленнєвої культури студентів, збагаченні їхнього словникового запасу професійною лексикою, засвоєнні наукової термінологічної лексики, укладанні документації державною мовою тощо.

Дослідження фахової лексики є надзвичайно цікавим явищем, тому на заняттях студенти аналізують лексичні помилки, допущені при перекладі професійних текстів. Наведемо деякі приклади лексичних помилок у професійному мовленні: тавтологія та плеоназм (*найбільш оптимальний* замість *оптимальний*, *вільна вакансія* замість *вакансія*); паронімія (*особовий* /

особистий, громадянський/громадський); використання невмотивованих русизмів (*груз* замість *вантаж*, *получається* замість *виходить*; *другим разом* замість *іншим разом*); калька з російської мови, що є наслідком недостатнього опанування лексичних норм, невмілого використання синонімів (*співставляти* (укр. *зіставляти, порівнювати*), *міроприємство* (укр. *захід*), *слідуючий* (укр. *наступний, такий*), *рахує* (укр. *вважає, гадає*).

На заняттях увага приділяється комп'ютерному перекладу, який досить часто подає неточний вибір слова, напр.: *вище утворення* – з рос. *высшее образование*, *цікаве міроприємство* – з рос. *интересное мероприятие*.

Зауважимо, в роботі з текстами студенти укладають словнички труднощів російсько-українського перекладу та тлумачні словнички фахових наукових термінів. Н. Тоцька з цього приводу зазначає, що самому викладачеві-мовнику не під силу організувати роботу над вивченням фахової термінології як системи, що слугує основою для опанування майбутньої професії, знайти інформативні тексти за фахом, із великої кількості термінів відібрати найбільш уживані в певній сфері виробництва, тому заняття з української мови проводяться в тісній співпраці з викладачами профільних фахових дисциплін [4].

Висновки. Отже, для вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутнього фахівця та успішного засвоєння дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» основним є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність. Завдання, які пропонуються студентам під час вивчення дисципліни, потребують активної пізнавальної діяльності і сприяють розвитку уваги, пам'яті, креативного мислення, свідомому засвоєнню навчального матеріалу.

Література

1. Артющкіна Л.М., Рудь О.М. Мовленева компетентність як складова комунікативного процесу державних службовців // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.soippo.narod.ru.

2. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. – Вибрані твори: В 5т. – Т2. – К., 1976. – 347 с.

3. Сікорська В.Ю. Удосконалення мовленнєвої компетентності студентів-нефілологів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням // [Електронний]. – Режим доступу: <http://storage.library.opu.ua>.

Тоцька Н.І. Методика роботи викладачів вищого технічного навчального закладу над українським професійним мовленням студентів // Українська мова і література в школі. – 2003. – № 1. – С. 62 – 65.

УДК 327.39

Приблуда Л. М.

Дон Є., студентка

*Національний університет харчових технологій
(НУХТ), м. Київ*

МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Вступ. Мовне питання є важливою складовою проблеми української ідентичності, позаяк багато хто вважає мову її підґрунтям. Мова – не лише важлива культурна складова, а й найважливіший політичний інструмент. Мовна політика є важливою частиною державної політики.

Актуальність теми. Процес відродження української мови в Україні відбувається досить складно. З самого початку його було перенесено з мовної площини в суто політичну. Історично обумовлений зв'язок між мовно-культурною ідентичністю та політичними преференціями був сповнений протиріччя і складних невирішених проблемних питань. Все це обумовлює надзвичайну актуальність проблем української мови як політичного чинника сучасної мовної ситуації в Україні. У зв'язку з цим виникає питання про шляхи вирішення мовно-культурних проблем в Україні [2].

Методи та матеріали. У дослідженні використаний описовий метод, метод порівняння та зіставлення.

Результати та обговорення. Н. Седнева зазначає, що «процес відродження української мови відбувається набагато складніше, ніж очікувалося. З самого початку його було перенесено з мовної площини в суто політичну. Конституцією України офіційною мовою в країні визнано українську, тобто мову корінного етносу, як і в більшості країн світу. Разом з тим Конституцією України, українським законодавством взагалі всебічно підтримується розвиток мов усіх етносів, які є складовою українського народу, створюються сприятливі умови цьому процесові. На теренах незалежної України, разом з «реанімуванням» української мови, культури, діють національні школи, інші навчальні заклади, відновлюються національні театри, діють бібліотеки, мовами національних меншин видаються книжки, друкуються періодичні видання. Найширший спектр для задоволення своїх соціальних та культурних потреб надано найчисельнішій за кількістю в Україні російській національній меншині» [2].

А. Борухович підкреслює, що зазвичай відокремлюють три етапи мовної політики. Перший етап – це етап формування цілей та завдань мовної політики. На законодавчому рівні – це етап розроблення державної концепції етнополітики та мовної політики як її складової. На цьому етапі приймається рішення щодо мовного вибору, який вважається оптимальним. В основному, мовна політика характеризується перспективністю, тому її заходи припускають змінення мовної ситуації та норм, що існують. На першому етапі дуже важливі

матеріали мовного прогнозування. Другим етапом мовної політики є підготовка до впровадження поставленого завдання. Цей етап пов'язано з мовним плануванням. Мовна політика може проводитися офіційними урядовими установами або незалежними неурядовими організаціями. На урядовому рівні – це прийняття законів у галузі мовного функціонування та приєднання до міжнародних зобов'язань у цій галузі, на неурядовому рівні – це прийняття звернень та рекомендацій до уряду, проведення власних науково-дослідних та культурно-освітніх заходів. Із цим етапом тісно пов'язано мовне встановлення, під яким розуміються рішення влади про збереження, розширення або обмеження сфер використання тієї або іншої мови. Останнім етапом є етап мовного будівництва, який характеризується тим, що мовна політика виливається в зусилля, спрямовані на те, щоб змусити або переконати тих, хто говорить, прийняти нововведення, які рекомендуються органами, що проводять мовну політику. При цьому ті, хто говорить, можуть прийняти рекомендації повністю, частково або взагалі їх не приймати. Рівень сприйняття рекомендацій дозволяє оцінити ефективність та перспективність мовної політики, її результатів, а також прогнозувати мовний розвиток у той чи іншій країні або регіоні [2].

Висновки. Отже, коли українська мова функціонуватиме як мова повноправного державного народу, задовольнятиме всі потреби суспільного життя – її визнають і поважатимуть і «свої», і «чужі», тоді зникнуть непорозуміння, зникне напруження, бо все стане на свої природні місця.

Література

1. Борухович А.С. Сучасна мовна політика: ситуація в Україні // [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/DeVu_2008_2_59.pdf.
2. Седнева Н. Проблеми формування мовної політики в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua>.